

JAARPLAN 2022

COLLECTIEF SÚDWESTKUST
werken aan een **waardvol** landschap

Inhoud

1 Voorwoord voorzitter	3
2 Visie & missie.....	4
3 Organisatie.....	5
4 Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)	7
5 Ganzenbeheer	8
6 Projecten.....	10
7 Communicatie, activiteiten en zichtbaarheid.....	14

1 | Voorwoord voorzitter

Doch mar gewoan, dan dochst al gek genôch....

Spreekwoorden vertellen vaak veel over de volksaard: ‘doch dyn plicht en lit de lju mar rabje’. Dat is heel wat anders dan ‘Be good and tell it’. Bij marketingbureaus is deze laatste toch wel een topper, of beter nog: ‘Be good, be aware, and tell it’.

Doe goede dingen, wees bewust en zet het in de etalage. Vanuit de landbouw is er traditioneel niet veel ruimte voor dergelijke marketing, alhoewel dat wel lijkt te veranderen. Bijvoorbeeld het recente filmpje over de liefde tussen boer en koe: [boeren houden van koeien](#).

Aangemoedigd door gemeente Súdwest-Fryslân, de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw en de Provinsje Fryslân doet ons Collectief het komende jaar ook extra aan het aanprijzen van zichzelf. Op zaterdag 11 juni organiseren wij het Weidevogelfestival in Workum. Tijdens dit festival laten wij de film ‘Inrichting Samenvoeging’ zien, een film over de aanleg van greppelland ten behoeve van de weidevogel, geschikt voor moderne mechanisatie en voldoende mogelijkheden voor weidevogel-vriendelijk waterbeheer.

In aanloop naar het Weidevogelfestival presenteren we, in samenwerking met de gemeente, een serie filmpjes: Boven het maaiveld - fjildferhalen út Súdwest-Fryslân, met als onderwerp: wat doen boeren en overheden concreet voor weidevogels. Maar daarnaast dogge we fansels gewoan èn ús plicht: Het agrarisch natuur en landschapsbeheer zo goed mogelijk behartigen.

Wigle Sinnema

Voorzitter Collectief Súdwestkust

2 | Visie & missie

Visie

Wij geloven in een ecosysteem dat floreert op basis van een goede samenwerking tussen boer, natuur en relevante samenwerkingspartners. We werken aan een waardevol landschap, waar dier, mens, natuur én maatschappij van kunnen profiteren.

Missie

Door het stimuleren van natuurinclusieve landbouw gericht op het creëren en behouden van een duurzaam landschap bevorderen we een rijke biodiversiteit. Hierbij koersen we niet alleen op stijgende aantallen van onze doelsoort, maar streven we ook naar een toename van bewustwording en betrokkenheid bij natuurbeheer onder boeren en burgers.

ANLB

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer is gericht op het behoud van dier- en plantensoorten. De ANLb-subsidie ondersteunt boeren om hun grond zó te beheren dat leefgebieden van soorten die van internationaal belang zijn, in stand blijven. Veel beheermaatregelen die goed zijn voor deze soorten, vragen een extra inspanning van de boeren. De subsidie is een vergoeding voor die inspanning. De provincie Fryslân en de Europese Unie zijn financiers van de subsidie.

3 | Organisatie

De organisatie van het Collectief Súdwestkust bestaat uit een algemeen bestuur, een coördinator en een projectleider, acht gebiedscoördinatoren en meerdere mozaïekregisseurs en schouwers.

Organisatiestructuur

Sinds 2021 is het Collectief Sudwestkust actief bezig om een goede organisatiestructuur op te zetten. Bij deze structuur is er aandacht boeren, bureau en buitendienst. We streven naar steeds meer scheiding van taken en verantwoordelijkheden.

De trend dat er steeds meer projecten naast de corebusiness van ANLb komt, zet zich voort. Zowel binnen de organisatie als met de financiën willen we hier een juiste scheiding toepassen.

Bestuur

Het algemene bestuur bestaat uit 5 personen. Sinds september draait Arno Captein als potentieel bestuurslid mee. Arno Captein heeft een melkveebedrijf in Exmorra. In de komende Algemene Ledenvergadering kan Arno via stemmen worden aangenomen. Met de toevoeging van Arno in het bestuur is er een goede vertegenwoordiging van boeren.

Portefeuilleverdeling bestuursleden:

- Wigle Sinnema : Voorzitter en personeelszaken
- Age Flapper : Penningmeester en contactpersoon organisatie
- Jetty de Vries : Secretaris en communicatie
- Beant Dijkstra : Algemeen bestuurslid en ganzenbeleid
- Klaas Oevering : Algemeen bestuurslid en weidevogels/veenweiden/natte Dooradering
- Arno Captein : potentieel bestuurslid.

Gebiedscoördinatoren

Ons werkgebied ligt binnen de gemeente Súdwest-Fryslân, provincie Friesland. Het strekt zich uit van Laaksum tot aan Sneek en de Afsluitdijk. Het beheer en de coördinatie daarvan is opgedeeld in 11 mozaïeken. Binnen elke mozaïek werken we met gebiedscoördinatoren en mozaïekregisseurs, zodat het contact met onze leden (boeren) rechtstreeks is en met korte lijnen.

Op dit moment zijn er 8 gebiedscoördinatoren en meerdere mozaïekregisseurs.

Bureauzaken

In ons kantoor in de Klameare te Workum worden de meeste werkzaamheden uitgevoerd door de projectleider Jeroen de Vries en de coördinator Age Flapper. Tevens is er ruimte voor freelancers die ook werkzaamheden uitvoeren.

Binnen het pand zijn voldoende mogelijkheden voor vergaderingen en bijeenkomsten.

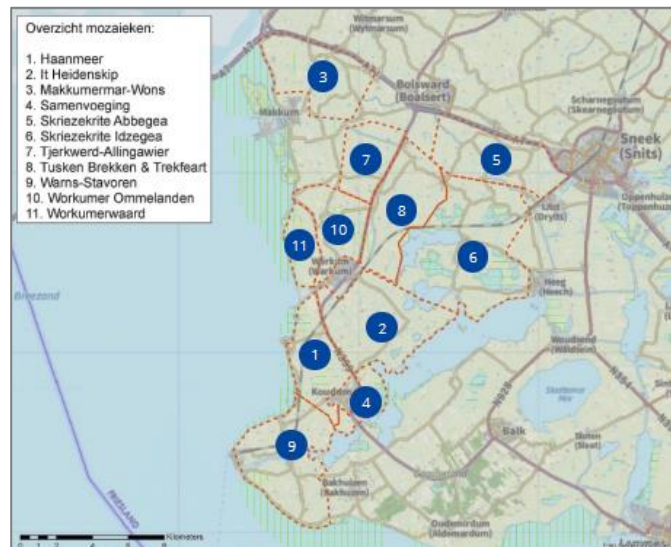
Financiën

De samenwerking met administratiekantoor Deelstra-Jansen uit Leeuwarden verloopt goed. Gezien de steeds groter wordende werkzaamheden is dit een juiste keus geweest.

Werkgebied Collectief Sudwestkust

Het werkgebied van het Collectief Súdwestkust strekt zich uit van Laaksum tot aan Sneek en Makkum. Op dit moment is dit gebied opgedeeld in 11 mozaïeken.

In deze gebieden streven we naar een ideaal biotoop voor weidevogels. Dat betekent naast het ANLb beheer, openheid van het gebied, monitoren en vangen van predatoren en aansluiting vinden bij natuurgebieden om te komen tot robuustere gebieden. Hoewel de weidevogels bij ons op nummer 1 staan, willen we ons ook richten op het landschap.

4 | Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

Agrarische natuur- en landschapsbeheer

De belangrijkste taak van het collectief is het uitvoeren van Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). In totaal zetten 185 boeren zich in voor het agrarisch natuurbeheer. Wij doen dat binnen 3 leefgebieden:

Leefgebied Open Grasland
weidevogelbeheer

Leefgebied Natte
Dooradering

Leefgebied
Waterkwaliteit

Het uitgangspunt voor 2022 is:

- 185 ANLb leden
- ca. 3.350 hectare weidevogelbeheer
- ca. 125 hectare Natte Dooradering
- ca. 38 hectare beheer water
- ca. 7.100 hectare ganzenfoerageergebied

Toelichting voor jaar 2022

- Het GLB-ANLb is verlengd voor één jaar, tot en met 2022. Inhoudelijk zijn er niet veel wijzigingen binnen het bestaande beheer. De koers van de eerste zes jaar blijven we ook in 2022 volgen.
- De ingezette kwaliteitsverbetering met het ANLb beheer zetten we in 2022 door. We richten ons ook steeds meer op die gebieden waar potentie is.
- We voeren naast het regulier ANLb beheer ook andere projecten uit, waaronder POP3 subsidies, LIFE IP en projecten in het kader van het Streefbeeld Kleiweide regiodeal NN.
- De ontwikkelingen van het nieuwe GLB en ANLb actief volgen. We zijn gestart met de voorbereidingen voor de implementatie in 2023. Via onze website zullen we de beheerders hier vanaf dit voorjaar over informeren.

5 | Ganzenbeheer

De huidige goozzeoanpak loopt tot en met 2023. Omdat daarnaast het onderliggende beleid vanuit 2013 stamt is ook dat geëvalueerd. Verschillende bureaus hebben de juridische, ecologische en praktische aspecten onderzocht. De praktische analyse is ook in ons gebied op verschillende locaties uitgevoerd door gesprekken met jagers, boeren, terreinbeheerders en instanties zoals de nieuw opgerichte stichting ganzencollectief Fryslân. Uit deze analyse werd o.a. duidelijk dat er een onevenredige grote verantwoordelijkheid bij de jagers wordt neergelegd, knelpunten in administratieve rompslomp, niet vergoeden oktober schade, de bonus-malus regeling en de problematiek van overzomeraars. Samen met andere vertegenwoordigers uit o.a. de NMV, FDF, LTO, KJV probeert het ganzencollectief Fryslân de belangen van zowel de boeren binnen als buiten het foerageergebied te behartigen. Het spanningsveld tussen enerzijds de Europese verplichting om de ganzen te beschermen en anderzijds de schade met 5-10% per jaar te doen afnemen wordt steeds nijpender, vooral nu door gestegen grondstofprijzen de vergoeding per kVem droge stof zal toenemen. Dit beeld van toenemende schade, was in mindere mate, al over de laatste jaren zichtbaar terwijl de totale aantallen overwintersaars volgens de tellingen het laatste decennium redelijk stabiel is. (in de periode 1980-2020 was er een vertienvoudiging van het aantal overwintersaars).

In het noordoosten van Fryslân is weer een grasgroeionderzoek door A&W gaande die vorig jaar is opgestart. Seizoen 21-22 is de eerste volledige periode waarin het onderzoek plaatsvindt. Misschien wordt de pilot ook volgend jaar voortgezet om de betrouwbaarheid te vergroten. Uitkomsten van dergelijk onderzoek kunnen zeer bepalend zijn voor verder beleid. Vanuit het ganzencollectief zijn momenteel twee afgevaardigden die betrokken zijn en in de overlegcommissie zitten en het verloop nauwlettend volgen. De uitkomsten worden hiermee eerst gedeeld voordat ze gepubliceerd mogen worden.

In het werkgebied van de Sudwestkust is afgelopen jaar voor het tweede seizoen achtereen een bird alert pilot uitgevoerd om de werking van dit ganzen verjaagapparaat te testen. De resultaten van deze proef zullen ook eerst met onze werkgroep worden gedeeld om hiermee proberen te voorkomen dat uitkomsten onjuist worden geïnterpreteerd.

De werkgroep ganzen (Theo Koning, Sicco Hylkema, Sjoerd Reitsma, Age Flapper en ondergetekende) hebben de broedplaatsen van overzomerende ganzen samen met boeren, jagers en veldmedewerkers in kaart gebracht. Uit de ecologische analyse blijkt dat de het aantal broedende grauwe ganzen in 25 jaar van nihil tot ruwweg 250000 is gegroeid en jaarlijks met ongeveer 20000 toeneemt. Verder zijn er gesprekken gevoerd met Staatsbosbeheer en It Fryske Gea hierover. Beide organisaties zijn bereid mee te werken aan populatiebeheer, en vooral SBB doet dit al jaren, mits er via taxatierapporten daadwerkelijke schade kan worden aangetoond. Helaas wordt dit om allerlei redenen vaak achterwege gelaten. De beheerders worden opgeroepen dit deze zomer wel te doen, zodat we in een volgend seizoen hier meer werk van kunnen maken.

Beant Dijkstra

6 | Projecten

Projecten waarbij het Collectief Súdwestkust een actieve rol heeft:

- A. Fûgelweb Workum e.o.
- B. Fûgelweb Skriezekrite Idzega
- C. POP3 Herstel Agrarische Cultuurlandschap Fryslân (HAC_F)
- D. POP3 Niet Productieve Investerings 2^e openstelling
- E. Vernattingssubsidie Provincie Fryslân 2022
- F. LIFE IP Grassbird Habitats
- G. Regiodeal NIL – Weidevogelfestival & symposium
- H. Regiodeal NIL – Educatieproject basisonderwijs
- I. Regiodeal NIL – Boom voor boom
- J. Regiodeal NIL - Veenweide Idzegea
- K. Weidevogelboeren Loon naar werken
- L. Steenmarter Pilot
- M. Hiddum Houw

A| Fûgelweb Workum e.o.

In 2018 is het Fûgelweb opgericht met als doel: verbetering van het weidevogel broedresultaat door het oplossen van storende factoren in het landschap, het verbinden van gebieden en het verbinden van mensen die het verschil kunnen maken voor de weidevogels. Aan de hand van een concrete actielijst worden knel- en verbeterpunten in het gebied aangepakt.

B| Fûgelweb Skriezekrite Idzega

Voor het gebied Skriezekrite Idzega is eind 2020 ook een Fûgelweb opgezet. Inmiddels werkt ook dit Fûgelweb samen met meerdere partijen in het gebied om zoveel mogelijk openheid in het weidevogellandschap te creëren en gebieden met elkaar te verbinden.

C | POP3 Herstel Agrarische Cultuurlandschap Fryslân (HAC_F)

Dit openstellingsbesluit richt zich op de zogenaamde niet-productieve investeringen voor herstel- of inrichtingsmaatregelen voor Natuur en Landschap. Bijvoorbeeld: aanleg natuurvriendelijke oevers en aanleg duikers in leefgebied Natte Dooradering, herstel agrarische erven en opvaarten en cultuurlandschappelijke begreppeling. Landschapsbeheer Fryslan is de aanvrager en werkt samen met de collectieven. De uitvoer is in 2020-2023.

D | Niet Productieve Investerings 2^e openstelling

Als opvolger van van het Project 'Schep in de grond voor weidevogels in de Sudwestkust', is de 2de aanvraag een vervolg voor het realiseren van een verdere kwaliteitsverbetering binnen het weidevogelbeheer. Ook bij deze 2de aanvraag ligt de focus op het treffen van inrichtingsmaatregelen die direct bijdragen aan een kwaliteitsverbetering van de biotoop. De maatregelen zijn vooral gericht op vernatting, zoals (greppel)plasdrassen, verhoging waterpeil en realisatie kruidenrijk grasland.

E | Vernattingssubsidie Provincie Fryslân 2022

Net als in 2020 heeft de provincie Fryslân weer middelen beschikbaar om de biotoop voor de weidevogels beter te maken. Het betreft met name subsidie voor vernattingsmaatregelen zoals plasdrassen hoog water peilen en greppelland.

G | LIFE IP Grassbird Habitats

LIFE IP is de Europese subsidie die bijdraagt aan de Europese klimaat- en milieudoelstellingen. Het Collectief Sudwestkust participeert mee in het LIFE IP, samen met onder ander de provincie Fryslân, BFWW, RUG. De nadruk van werkzaamheden voor het collectief zijn: zoeken naar alternatieve verdienmodellen, kerngebieden in ons werkgebied geschikter maken voor weidevogels en delen van kennis binnen en buiten de provincie.

LIFE IP
GrassBirdHabitats

H| Regiodeal NIL – Weidevogelfestival & symposium

Vanuit de Regiodeal NIL en de gemeente Sudwest-Fryslan hebben we financiën gekregen om het Weidevogelfestival & symposium te organiseren. Het symposium wordt gehouden op vrijdag 11 juni en georganiseerd door het collectief zelf. Voor het Weidevogelfestival schakelen we hulp in van Mar&Klif. Het Weidevogelfestival wordt gehouden op zaterdag 11 juni 2022. Het festival is in het centrum van Workum, met een infomarkt met kramen van diverse betrokken partijen, activiteiten voor kinderen. Het Collectief zelf organiseert (fiets)excursies naar een aantal mozaïeken.

I| Regiodeal NIL – Educatieproject basisonderwijs

Vanuit de Regiodeal NIL en de gemeente Sudwest-Fryslan hebben we financiën gekregen om een Educatieproject te ontwikkelen voor het basisonderwijs. Dit educatieproject doen we samen met IVN en Mar&Klif. Omdat er al een goed project Pykje Fjouwer bestaat voor de onderbouw, willen we een vervolg maken voor de bovenbouw basisscholen. We sluiten aan op een initiatief van de landelijke Vogelbescherming, die lesmateriaal maakt gebaseerd op de nieuwe film van Ruben Smit.

J| Regiodeal NIL – Boom voor Boom

Vanuit de Regiodeal NIL en de gemeente Sudwest-Fryslan hebben we financiën gekregen om het project Boom voor Boom uit te voeren. De bedoeling is om in weidevogelgebieden de ruigte en bomen weg te halen voor openheid gebied en om die elders weer te planten.

K| Regiodeal NIL - Veenweide Idzegea

De regioideal moet bijdragen aan een transitie richting Natuur Inclusieve Landbouw (NIL). Er is een veenweideprogramma 2021-2030 opgesteld. In Idzegea is al enkele jaren een klankbordgroep actief om oplossingen voor de veenweideproblematiek te creëren waarbij een duurzame toekomst voor de agrarische sector voorop staat. Voor de lange termijn (2050) richt het Veenweidenprogramma zich op het veenweidegebied waarin veenafbraak, bodemdaling en CO2-uitstoot nagenoeg zijn gestopt. In 2021 zijn er ongeveer 45 keukentafelgesprekken gehouden in het veenweidegebied Idzegea e.o.. In 2022 en verder zal hier een vervolg aan gegeven worden.

L| Weidevogelboeren Loon naar werken

In een werkgroep wordt een ANLb pakket ontwikkeld, voor 'echte' weidevogelboeren. Deze boeren

hebben veel weidevogels op hun percelen, maar lopen vast in de huidige beheerpakketten waardoor ze inkomsten missen. Het doel is een flexibeler beheer voor deze boeren. Namens het Collectief hebben Klaas Oevering en Jeroen de Vries zitting in de werkgroep, samen met vertegenwoordigers van de collectieven It Lege Midden en Noordelijke Fryske Walden.

M | Steenmarter Monitoring & Steenmarters vangen

In 2020 had het Collectief ontheffing om steenmarters te vangen en te doden in de Workumerwaard en de Workumer Ommelanden. Deze pilot is tot stand gekomen, door de steeds hogere predatiedruk. In 2021 hebben we ontheffing voor de gebieden Workumerwaard- en Ommelanden en een paar delen in Skriezekrite Idzegea. In 2022 wordt dit gecontinueerd.

N | Hiddum Houw

In verband met de aanleg van het Windpark Nij Hiddum-Houw is er weidevogelcompensatie beschikbaar. Bestemming is gevonden in It Heidenskip. Plannen zijn klaar en de eerste aanpassingen in het landschap zijn gedaan.

Op de website [Súdwestkust.nl](https://www.sudwestkust.nl) geven we informatie over de actuele projecten.

7 | Communicatie, activiteiten en zichtbaarheid

De communicatie van het Collectief Súdwestkust is vooral gericht op het informeren van de leden. De leden worden geïnformeerd over de ontwikkelingen en nieuwe informatie van het agrarisch natuurbeheer. Aanvullende informatie en kennis die belangrijk zijn voor dit beheer, nemen we mee in de communicatiemiddelen. Jaarlijks organiseren we per mozaïek een evaluatiebijeenkomst voor alle betrokkenen: boeren, nazorgers, TBO's en jagers.

Het is goed dat de omgeving ziet en weet waar het collectief en haar leden actief mee zijn. Daarom zij we in 2020 gestart met iets meer te communiceren buiten de leden om. Zowel richting organisaties, samenwerkende partijen en inwoners van het werkgebied. Bijvoorbeeld via persberichten en facebook. Ook kunnen derden – niet leden – zich abonneren op onze digitale nieuwsbrief.

In juni 2022 organiseren we het Weidevogelfestival, met als belangrijkste doel de inwoners van ons gebied te informeren over het agrarisch natuurbeheer en bewustwording te creëren over de stand van zaken weidevogels en biodiversiteit in het algemeen.

Wat doen we in 2022:

- Alle leden en derden krijgen 6 x per jaar een digitale nieuwsbrief
- Beheerders ontvangen specifieke informatie over onderhoud of beheer via de mail of via de nieuwsbrief
- Actuele website www.sudwestkust.nl
- [Facebookpagina](#) Súdwestkust
- We versturen persberichten
- Weidevogelsymposium voor leden en professionals op vrijdag 10 juni 2022
- Weidevogelfestival voor inwoners Súdwest-Fryslan op zaterdag 11 juni 2022

Colofon

Jaarplan 2022 Collectief Sudwestkust
Maart 2022

Kantoor | Merk 1, 8711 CL Workum

Foto's | Ilse Hooijmeijer (cover) en Jetty de Vries

www.sudwestkust.nl

info@sudwestkust.nl

